

El llenguatge

Ja en parlarem!

Un nom com és ara temps que designa una idea (de fet, més d'una) tan elemental i tan determinant, forçosament ha d'haver jugat un paper important en la creació de formes de llenguatge, el qual es resol en una bella munició de locucions, modismes i frases fetes: en suma, en una bona mostra de la fraseologia popular, útil, expressiva i eficaç.

Alguns cops, però, veiem usada una locució formada amb aquest substantiu, «al temps», que creiem que, si més no, fora bo de posar en quarantena, ja que ens sembla més que sospicita. El llenguatge periodístic castellà d'ara en fa un ús copiosíssim —de «al tiempo», és clar—, naturalment, sempre hi ha qui no sap estar-se de calcar-la fidelment, d'adaptar-la a la nostra llengua pel simple sistema de la traducció literal.

«Al temps», com a adaptació de «al tiempo, s'usa sovint per a indicar la simultaneïtat de dues accions, que s'enumeren o esmenten en peu d'igualtat, o bé una de les quals serveix com a referència segura per a indicar el moment en què es va esdevenir l'altra. En el primer cas, els termes adverbials més adequats de què disposem i amb els quals el resollem habitualment són *ahora, al mateix temps, a un mateix temps, etc.* En el segon cas —més exactament, després d'haver-se esmentat una circumstància de temps que es fa servir com a referència per a una altra acció— caldria recórrer a *aleshores, en aquella ocasió, en aquella època, en aquella avinentesa, etc.*

L'expressió «al temps», precedida normalment del conjunt elíptic «i si no», o d'algun altre de semblant, s'usa també per tal d'indicar que el temps a venir demostrarà la veracitat d'allò que un ha dit i que ha estat posat en dubte. Però, al nostre entendre, cal considerar-ho també com un calc més del castellà. Sembla ben clar que la nostra solució genuïna l'hem obtinguda per un camí molt diferent: *i si no, ja en parlarem!* Deixant de banda, és clar, aquelles altres més prolixes en què es digui clarament que esperem que el temps ens donarà la raó.

Albert Jané